

בית המשפט המחוזי

ע"א

בתל אביב יפו

בש"א

המבקשת:

האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד אבנר פינצ'וק (מ"ר 15728) ו/או דן יקיר
ו/או דנה אלכסנדר ו/או מיכל פינצ'וק ו/או עאוני בנא ו/
או לילה מרגלית ו/או לימור יהודה ו/או עודד פלר ו/או
טלי ניר ו/או נסראת דקואר ו/או גיל גן-מור ו/או אושרת
מימון

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רחוב נחלת בנימין 75, תל-אביב 65154
טל': 03-5608185; פקס: 03-5608165

בעניין שבין:

פלונית

התובעת:

- נ ג ד -

הנתבעים:

1. פלוני

2. חברה לביטוח בע"מ

3. אבנר – איגוד נפגעי רכב בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד

בקשת להצטרף לדיון כ"ידיד בית המשפט" (Amicus Curiae)

בית המשפט הנכבד מתבקש להתיר למבקשת להצטרף כידיד בית המשפט לדיון בערעור שבכותרת בכל הנוגע להחלטה שלא להשמיט את שמה ואת פרטיה המזהים של המערערת מפרסום פסק הדין בעניינה ברשת האינטרנט.

ואלה נימוקי הבקשה:

מבוא

1. בעניין שלפנינו נדרש בית המשפט הנכבד למתח שבין פומביות המשפט לבין פרטיות הנשפט.
2. הערעור נסוב על פסק דין בתביעת פיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו למערערת בתאונת דרכים. פסק הדין מגולל מידע אישי ואינטימי של המערערת ושל בני משפחתה, ובכלל זה מצב רפואי, מצב כלכלי ורמת הכנסה, יחסים בינאישיים, שאיפות שהתגשמו וחלומות שנגזו.

3. זמן מה לאחר שניתן פסק הדין, גילתה המערערת לחרדתה, כי כל המידע האישי הרגיש שנכלל בפסק הדין זמין לכל גולש ברשת האינטרנט וחשוף בפני כל מנוע חיפוש. המערערת פנתה לבית המשפט קמא, וביקשה לאסור את פרסום פסק הדין באינטרנט, בטענה שפרסום זה, לצד שמה ופרטים מזהים אחרים, פוגע פגיעה קשה בפרטיותה ובכבודה.

4. כב' בית המשפט קמא דחה את בקשת המערערת. החלטה זו היא ההחלטה נשוא הערעור ונשוא הבקשה דכאן¹. נקבע, כי בפרסום המידע האישי הנ"ל יש אמנם משום "פגיעה מסוימת בפרטיות" ואולם "אינני יכולה לקבוע כי מדובר בפגיעה 'חמורה' בפרטיות, אשר צריכה לגבור במקרה זה על עקרון פומביות הדין" בהתאם להוראת סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט.² להוציא את הפסקה הראשונה להחלטה – זו החוזרת בתמצית על הבקשה - אין בהחלטה כל אזכור של רשת האינטרנט, וממילא אין הבחנה בין איסור פרסום פסק הדין אך ורק בערוץ זה, לבין איסור גורף על פרסומו בכל צורה אחרת.

בית המשפט קמא גם לא התלבט בשאלה האם לקבל את מקצת הבקשה ולהשמיט מן הפרסום הדיגיטלי את שמה של המערערת. בקשה נוספת שהגישה המערערת ושהתמקדה בסעד מצומצם זה נדחתה אף היא: "עם כל ההבנה לטענות המבקשת" אומרת כב' השופטת "איני סבורה כי בהתאם לדין החל כיום בסוגיה זו יש להיענות לבקשה".

5. השאלה העומדת לפתחו של בית משפט נכבד זה נוגעת לנקודת האיזון הראויה בעידן המידע הדיגיטלי בין פומביות המשפט לבין הזכות לפרטיות - של מתדיינים, עדים וצדדים שלישיים אחרים. הכרעה בערעור – אותו חלק ערעור שמתמקד בעניין הפרסום – מצריכה בחינה של הפגיעה שנגרמת לפרטיות כתוצאה מהנגשת מאגר המידע של מערכת בתי המשפט ברשת האינטרנט; הערכה של החמרה שחלה בפגיעה; והכרעה האם במקרה מסוימים, יש בהחמרה זו כדי להשפיע על האופן שבו תפורש ותיושם נוסחת האיזון הקבועה בחוק בין שני העקרונות החוקתיים רמי המעלה.

6. המערערת אינה לבד. במהלך השנה האחרונה, קיבלה האגודה לזכויות האזרח פניות רבות של נשים ואנשים, שנדהמו לגלות מידע אישי רגיש ואינטימי שלהם מופץ בפסקי דין, שהגיעו לרשת האינטרנט: נשאית איידס שמצבה הרפואי נדון במהלך בירור תביעת פיצוי בגין נזקי גוף, אדם שהורשע בגלל עישון סמים, ומשפחה שבנה התאבד בנסיבות שהתבררו בפסק דין – אלו רק דוגמאות למקרים שהגיעו למוקד פניות הציבור של המבקשת.

למיטב ידיעתה של המבקשת, תלונות דומות מגיעות גם לרשות למשפט טכנולוגיה ומשפט שבמשרד המשפטים.

7. ההכרעה בערעור ואופן הנמקתה עשויות, אפוא, להשליך על זכויותיהם של מתדיינים רבים אחרים. לא רק בפגיעה בזכות לפרטיות עסקינן. כפי שנראה בהמשך³ החמרת הפגיעה בפרטיות גוררת אחריה פגיעות נוספות לפרט הבודד אבל גם לחברה כולה: יש בה כדי להרתיע

¹ החלטת כב' השופטת...; (הערעור מתייחס גם לפסק הדין; הבקשה דן מתייחסת אך ורק להחלטה.

² סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט: "בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם."

³ ראה סעיף 67 ואילך להלן.

מפני פניה לבתי המשפט, **להטיל מגבלה על זכות הגישה לערכאות**, שאף היא זכות יסוד, והיא אף עלולה לכרסם באמון הציבור במערכת המשפט.

8. ודוק, על פני הדברים, עניין לנו במקרה "פרטי": בית המשפט הנכבד נדרש ליישם עקרונות חוקתיים וסעיפי חוק לנסיבותיו הקונקרטיות של העניין שבפניו. אלא שההכרעה במקרה שלפנינו, נוגעת **לסוגיה שטרם זכתה להתייחסות בפסיקה**. כאמור, גם בהחלטה נשוא הערעור אין כל התייחסות לערך המוסף שיש לפרסום פסקי דין ברשת האינטרנט. להלן נראה שקיים פער עצום בכמות ובאיכות בין פרסום במדיה הדיגיטלית לבין פרסום בדרכים "מסורתיות". בין שפער זה יביא לשינוי ההחלטה בעניינה של המערערת ובין אם לאו, מן הראוי שהוא יבוא במכלול שיקוליהם של בתי המשפט הנדרשים לבקשות כמו זו שלפנינו. **הכרעתו של בית המשפט הנכבד, צפויה אף היא להתפרסם, ולהשפיע על האופן שבו ייבחנו מקרים דומים רבים בעתיד.**

הגיעה העת, שגם התמורה הגדולה, שהביאה המהפכה הדיגיטלית, תמצא את מקומה על כפות המאזניים, השוקלות את פומביות המשפט אל מול פרטיות הנשפט.

צירוף המבקשת כידיד בית המשפט

9. על סמך ניסיונה בקידום זכויות אדם חוקתיות ומומחיותה בהיבטים המשפטיים והאחרים של הסוגיות שבמוקד הערעור, מבקשת **האגודה לזכויות האזרח בישראל** להצטרף לדיון במעמד של ידיד בית המשפט, להציג את הרקע הרלבנטי ולחוות את דעתה בשאלת פרסומן של החלטות שיפוטיות ברשת האינטרנט.

10. לפני כעשור, בהילכת **כוזלי**,⁴ הכיר בית המשפט העליון, בקיומו של מוסד "ידיד בית המשפט" והתווה את השיקולים לצירוף במעמד זה:

"בצד הכלל העקרוני לפיו בפני בית המשפט מצויים בעלי הדין הנוגעים בסכסוך הספציפי... מצווה על בית המשפט הדין בסכסוך ליתן דעתו – במקרים המתאימים לכך – גם להיבטים כוללניים יותר של הסכסוך שבפניו. מטעם זה, מוסמך לעתים בית המשפט לצרף צדדים להליך עצמו מיזמתו שלו, בכדי להכריע בסכסוך באופן יעיל ושלם... כך, מקום בו ישנו גוף ציבורי – שאמנם אינו צד ישיר להליך – אך יש לו אינטרס רחב בפתרון ההליך והיכרות עם המטריה הנדונה, הרי שיינתן לאותו הגוף להשמיע עמדתו בנדון בצד העותר, לו יש נגיעה אישית או ישירה לעניין... בכך, יינתן ביטוי לאותם הגורמים המייצגים והמומחים, שיש להם עניין בנושא הדיון ויש בידיהם, בה בעת, לסייע לבית המשפט בגיבוש עמדה והלכה המשקפת נאמנה את מגוון המצבים והבעיות שבסוגיה שבפניו".⁵

11. האמור לעיל אינו נכון רק לגבי בית המשפט העליון אלא לכל ערכאה שיפוטית שהיא. כך, למשל, קבע בית הדין הארצי לעבודה, כי שעריו "אינם נעולים, ופתוחים הם בפני העותר הציבורי", וכי אמות-המידה בכל הנוגע לזכות העמידה של 'העותר הציבורי' בבית-הדין

⁴ מ"ח 7929/96 **כוזלי נ' מ"י**, פ"ד נג (1) 529 (1999) 554.

⁵ **כוזלי**, 554.

לעבודה, כמוהן כאלה החלות בבית-המשפט העליון, כפי שנקבעו זה מכבר.⁶ בהתאם לזאת צורפו גורמים ציבוריים שונים כידיד בית המשפט בדיונים בנושאים שונים גם בבתי הדין לעבודה⁷ ובסכסוכים אזרחיים שנדונו בבתי המשפט המחוזיים.⁸ למעשה אין סוג הליכים שבו קיימים מניעה או העדר צורך בצרוף שכזה.⁹

12. בפרשת **כוזלי** מפורטים קריטריונים (שאינם ממצים) לצירוף ידיד בית משפט, כגון התרומה הפוטנציאלית לדיון, מהות הגוף המצטרף ומומחיותו, סוג ההליך והפרוצדורה הנוהגת בו, ניסיונו של הגוף והייצוג שהוא מעניק לאינטרס שבשמו הוא מצטרף, מהות הצדדים הישירים להליך, השלב שבו הוגשה בקשת ההצטרפות ומהות הסוגיה העומדת להכרעה.¹⁰

13. **מבחנים אלה מתקיימים במקרה שלפנינו ותומכים בצרוף המבקשת כידיד בית המשפט.**

המבקשת, האגודה לזכויות האזרח בישראל, היא עמותה רשומה, הפועלת מזה למעלה משלושים שנים לקידום זכויות האדם באמצעות חינוך, הסברה, השתתפות בדיוני ועדות הכנסת, דיאלוג עם המנהל הציבורי, טיפול בפניות הציבור ובאמצעות התדיינות משפטית.

14. המבקשת משמשת פעמים רבות כעותרת ציבורית "בנושאים שונים בעלי חשיבות ציבורית כללית, הקשורים לשלטון החוק במובנו הרחב ולעניינים בעלי אופי חוקתי", לעיתים אף כאשר האדם או הגורם, שלו יש נגיעה ישירה בעניין, נמנע מלפנות לערכאות.¹¹

בהתאם לזאת, **צורפה המבקשת כידיד בית משפט** לדיונים בעתירות ובתביעות בערכאות שונות. כך, למשל, השתתפה המבקשת בדיון שהתקיים בעתירה בעניין הביטוחים הרפואיים המשלימים¹²; בעתירה בנושא סמכותו של שר הפנים לשלול מעמד של תושב¹³; ובעתירה בעניין חובת מעסיקי מהגרי עבודה להפקיד ערובה כספית להבטחת יציאתם של העובדים מהארץ.¹⁴ בשנתיים האחרונות השתתפה המבקשת בסדרה של הליכים, שהתקיימו בבתי

⁶ ע"ע 1233/01 **אוריאל - עיריית הרצליה**, פד"ע לו 508 (2001) 513; מפנה בה"ש 18 אל: ע"ע 1415/01 **לשכת עורכי הדין – הורן נ' הביטוח הלאומי** (2001) ("אין כל מניעה להצטרפותו של 'עותר ציבורי' בפני בית הדין לעבודה, בה במידה שאין מניעה שכזו להצטרפותו של 'עותר לציבורי' להליך המתקיים בבית הדין הגבוה לצדק"

⁷ ראה למשל: בשי"א (ת"א) 3415/00 **נעמת נ' כלל חברה לביטוח בע"מ** (2001); ע"ע 1233/01 **אוריאל נ' עיריית הרצליה**, פד"ע לו 508 (2001) 519; ע"ע 1415/01 **לשכת עורכי הדין – הורן**, פד"ע לו 508 (2001); ע"ב (ת"א) 3616/03 **הסתדרות רופאי ישראל נ' ד"ר ריינר** (2005); ע"ב (ת"א) 3616/03 **הסתדרות רופאי ישראל נ' ד"ר ריינר** (2005).

⁸ ראו למשל: ע"א (ת"א) 1682/06 **רסקין נ' לב** (2008); תביעת לשון הרע בגין דברים שאמר עו"ד במהלך ייצוג צד. ההחלטה על הצירוף היתה של בית המשפט העליון, ראה: ע"א 2628/07 **לשכת עורכי הדין נ' לב**; ב"ש (ת"א) 90130/08 **ליברמן נ' מדינת ישראל** (2008); חיסיון עו"ד-לקוח בהליכי חיפוש וחקירה). הליכי פשיטת רגל בשי"א (מחוזי-ים) 8031/07 **עמותת ידיד מרכזי זכויות בקהילה נ' כונס הנכסים הרשמי** (2008).

⁹ ראה למשל, בשי"א (מחוזי-ים) 8031/07 **עמותת ידיד מרכזי זכויות בקהילה נ' כונס הנכסים הרשמי** (2008) פסקה 7: "העובדה כי אין חקיקה מפורשת המורה על צירוף ידיד בית המשפט להליכי פשיטת רגל איננה מלמדת על קיומה של מניעה או על העדר צורך בצירוף שכזה."

¹⁰ מ"ח 7929/96 **כוזלי נ' מ"י**, פ"ד נג (1) 529 (1999) 555.

¹¹ ראה למשל: בג"צ 651/03 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת השש-עשרה**, פ"ד נו (2) 62 (2003), 69.

¹² בג"צ 73/08 **ח"כ הרב יצחק לוי נ' הכנסת** (2008); בדיון בהשתתפות המבקשת דן נמשכה העתירה.

¹³ בג"צ 7803/06 **אבו ערפה נ' שר הפנים** (החלטת הצרוף מיום 25.12.06).

¹⁴ בג"צ 155/97 **אלונים חברה לשרותים בע"מ נ' שר הפנים** (2001).

משפט לעניינים מנהליים בעניין "מכרזי הפסד" – בחירת קבלני אבטחה או ניקיון בתעריפים נמוכים, שמביאים לקיפוח זכויות של עובדי הקבלן.¹⁵

בימים אלה משתתפת המבקשת כידיד בית המשפט בדיון בערעור שתלוי ועומד בבית הדין הארצי לעבודה בנושא פרטיות עובדים בתיבת הדוא"ל שלהם.¹⁶

15. בין הזכויות והערכים שהמבקשת פועלת לקידום נמצאים גם הזכות לפרטיות, חופש המידע, חופש הביטוי ופומביות הדיון – אותם ערכים וזכויות שהערעור שלפנינו מצריך איזון ביניהם.

16. במהלך השנים מנהלת המבקשת התדיינות משפטיות רבות לקידום **חופש הביטוי וחופש המידע**¹⁷ והשתתפה בדיונים רבים בוועדות הכנסת בנושאים אלה. המבקשת השתתפה בדיוני הוועדה, שניסחה את טיוטת חוק חופש המידע¹⁸, ומשתתפת דרך קבע בדיוני ועדות הכנסת בנושאים הנוגעים לזכויות האמורות. מזה ארבע שנים מנהלת המבקשת התדיינות נגד ארכיון צה"ל בדרישה להסיר מגבלות על חופש העיון בגנזך המדינה.¹⁹

17. בעניין **פומביות המשפט** מנהלת המבקשת מזה חמש-עשרה שנה, עתירות לקידום זכות הגישה לתיקי בתי המשפט, ודורשת כי ההגבלות על זכות הגישה, ייעשו אך ורק בהתאם **לחוק בתי המשפט**²⁰. בעקבות העתירה הותקנו תקנות חדשות המסדירות את העיון בתיקי בתי המשפט²¹. בשלב זה של ההתדיינות תלויה ועומדת עתירה מתוקנת נגד התקנות החדשות ובדרישה לאפשר "לכל אדם בכל זמן סביר לעיין בתיקי בתי המשפט ללא מתן נימוקים כלשהם מצד מבקש העיון, אלא אם העיון נאסר או הוגבל על פי כל דין, וככל שהעיון נאסר או הוגבל כאמור"²².

18. למבקשת ניסיון רב שנים גם **בקידום הזכות לפרטיות**. בין היתר ניהלה המבקשת התדיינות, שהסתיימה בפסק הדין מנחה בעניין העברת נתונים ממאגרי מידע מגוף ציבורי למשנהו, ומגופים ציבוריים לגורמים בשוק הפרטי²³. בימים אלה תלויה ועומדת עתירה חוקתית של

¹⁵ ראה: עתי"מ (י-ם) 1204/06 מוריה נ' הנהלת בתי המשפט (2006) (**לבקשה להצטרף**); עתי"מ (ת"א) 1464/07 **פרח השקד בע"מ נ' עיריית בת-ים** (2007); עתי"מ (ת"א) 2241/07 השמירה בע"מ נ' עיריית טבריה (תלוי ועומד; **לבקשה להצטרף**).

¹⁶ ע"ע (ארצי) 90/08 (בר"ע 570/07) **איסקוב נ' הממונה על חוק עבודת נשים** (ערעור על החלטת בית הדין האזורי בתל-אביב - בע"ב 10121/06 **איסקוב נ' הממונה על חוק עבודת נשים**) (**לבקשה להצטרף כידיד בית המשפט**).

¹⁷ בג"צ לאור בג"צ 14/86 לאור נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות, פ"ד מא (1) 421 (צנזורה על מחזות); בג"צ 869/92 זולני נ' יו"ר וועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-13; האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' מנכ"ל רשות השידור, פ"ד מו (2) 692 (הגבלות על שידורי רדיו וטלוויזיה בתקופת בחירות); ע"י"א 4463/94 גולן נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד נ (4) 136 (זכותו של אסיר לכתוב טור בעיתון); בג"צ 273/97 האגודה לשמירת זכויות הפרט נ' שר החינוך, פ"ד נא (5) 822 (התערבות שר החינוך בתכנים של שידור טלוויזיה); בג"צ 6652/96 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שר הפנים, פ"ד נב (3) 117 (עתירה לביטול פקודת העיתונות); דני"פ 8613/96 גבארין נ' מ"י, פ"ד נד (5) 193 (חופש העיתונות וגבולות העבירה של פרסום דברי שבח לאלומות); בג"צ 651/03 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת השש-עשרה**, פ"ד נו (2) 62 (2003) (פסילת תשדירי תעמולת הבחירות).

¹⁸ ראה: דו"ח הוועדה הציבורית לעניין חופש המידע בראשות השופטת בדימוס ויקטוריה אוסטרובסקי-כהן (1995).

¹⁹ עתירה - בג"צ 2647/05 **גורנברג נ' ארכיון צה"ל**.

²⁰ בעקבות עתירה שהגישה המבקשת בשנת 1993 הורחבה סמכותה של וועדת גרוס, לבדיקת הגישה לתיקי בתי המשפט והעיון בהם; עתירה נוספת הוגשה לאור התמהמהות המדינה באימוץ מסקנות ועדת גרוס (בג"צ 5917/97 **האגודה לזכויות האזרח נ' שר המשפטים**).

²¹ **תקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקי בית המשפט)**, התשס"ג-2003.

²² עתירה מתוקנת - בג"צ 5917/97 **האגודה לזכויות האזרח נ' שר המשפטים**.

²³ בג"צ 8070/98 **האגודה לזכויות האזרח נ' משרד הפנים**, פ"ד נח(4) 842 (2004).

המבקשת נגד חוק "האח הגדול", המסדיר את נגישות המשטרה לנתוני תקשורת.²⁴ כאמור, המבקשת גם משמשת כידיד בית המשפט בבית הדין הארצי לעבודה, הדין בזכות לפרטיות בתיבות הדוא"ל שבמקומות העבודה.²⁵ המבקשת נטלה חלק בוועדה לתיקון פרק מאגרי המידע בחוק הגנת הפרטיות,²⁶ ומשתתפת דרך קבע בדיונים בכנסת ובגופי מנהל על הזכות לפרטיות ועל הגנת מאגרי מידע.

19. המבקשת מטפלת גם בפניות ותלונות של הציבור הנוגעות לתחומי התמחותה. כפי שמתואר (בסעיף 6) לעיל במהלך השנה האחרונה מגיע אל המבקשת זרם הולך וגובר של תלונות נרעשות על פגיעה אנושה בפרטיות בעטיים של פסקי דין המתפרסמים ברשת האינטרנט. הפונים מתארים תחושות של השפלה ויאווש לנוכח החשיפה הבלתי מבוקרת של מידע אישי רגיש ומשוועים לעזרה.

20. כל אלה מקנים למבקשת את "המומחיות", "הניסיון" ואת "הייצוג", שיש בהם כדי "לתרום להליך זה נקודת מבט שראוי שתהא בפני בית המשפט בשים לב למהות העניין הנדון",²⁷ ולסייע לבית המשפט בגיבוש עמדה "המשקפת נאמנה את מגוון המצבים והבעיות שבסוגיה שבפניו",²⁸ ובכלל זה - את ההחמרה שחלה בפגיעה בפרטיות המתדיינים, בעקבות המעבר לפרסום פסקי דין ברשת האינטרנט. כפי שנאמר בפתיח לבקשה, מדובר בתופעה שיש לה "משמעות משפטית וחברתית המצריכה תשומת לב מיוחדת" ועל כן ראוי שהמבקשת תוכל להציגה ולהאירה מנקודת מבטה בפני בית המשפט הנכבד.²⁹

21. אכן, את "מידת התרומה הפוטנציאלית הגלומה בצירוף המבוקש" שוקל בית המשפט "אל מול החשש כי צירוף כאמור יפגע ביעילות הדיון, בצדדים ובזכויותיהם."³⁰ אלא שצירוף המבקשת לדיון דכאן, אינו צפוי להכביד על הדיון המשפטי. המבקשת חפצה להצטרף "כידיד בית המשפט" לצורך צירוף חוות דעת בלבד. מעבר לזאת, מעמדה ומידת מעורבותה ייקבעו על ידי בית המשפט הנכבד כפי שיראה לנכון.

22. דווקא בשלב הערעור קשה להעלות על הדעת כי צרוף ידיד בית משפט יסבך את הדיון. כפי שציין בית המשפט המחוזי בתל-אביב: "יודגש כי הן בעניין כוזלי, והן בעניין שוורץ, אישר בית המשפט את הצטרפותה של הסנגוריה הציבורית כידיד בית המשפט" בשלב הערעור בהתחשב בערך המוסף של הצגת עמדתה... השאלה העומדת לדיון ... הינה בעיקרה משפטית, ומשכך ניתן יהיה להתייחס לטענותיה הנוספות של המבקשת, מבלי שתפגע זכותה של המשיבה ... להשיב להן."³¹

²⁴ חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת) התשס"ח-2007; בג"צ 3809/08 האגודה לזכויות האזרח נ' משטרת ישראל (עתירה מיום 27.4.08).

²⁵ ע"ע (ארצי) 90/80 איסקוב נ' הממונה על חוק עבודת נשים (ראה הי"ש 16 לעיל).

²⁶ ראה דו"ח הצוות לבחינת החקיקה בתחום מאגרי המידע, בראשות המשנה ליועמ"ש יהושע שופמן (ינואר 2007).

²⁷ ע"א 11152/04 פלוני נ' מגדל (2005); צרוף גופים הנלחמים בסחר בנשים לדיון בתביעת פיצויים בגין נזקי גוף, לאחר שנפסק לתובע פיצוי בראש נזק של "מכוני ליווי".

²⁸ מ"ח 7929/96 כוזלי נ' מ"י, פ"ד נג (1) 529 (1999) 555.

²⁹ בשי"א (מחוזי-ים) 8031/07 עמותת ידיד מרכזי זכויות בקהילה נ' כונס הנכסים הרשמי (2008).

³⁰ דני"פ 9384/01 מוחמד אל נאסרה נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד נט (4) 637 (2004) 655.

³¹ בר"ע (מחוזי-ת"א) 2857/06 אגודת העיתונאים בתל אביב נ' רון קופרמן (2007).

יתר על כן, בשים לב לעובדה **שהמערערת אינה מיוצגת**, יש חשיבות לכך, שהסוגיה העקרונית של פרסום מידע אישי במאגרי הפסיקה באינטרנט, תוכרע גם על יסוד נסיונה ומומחיותה של המבקשת.

23. צרוף המבקשת לדיון בשלב המקדמי של הדיון בערעור גם לא יביא להשהייה בדיון, ולא יגרום אפילו לאותו "עיכוב קל", שלגביו כבר נפסק, שאין בו כדי למנוע צרוף צד, שיוכל לתרום ניסיון וידע רב לדיון בשאלה העקרונית.³²

פומביות המשפט ופרטיות הנשפט

24. בעניין שלפנינו נדרש איזון ראוי בין כמה עקרונות יסוד חוקתיים, ובעיקר בין הזכות לפרטיות לבין פומביות המשפט. כפי שפסק בית המשפט העליון: ההתנגשות שבין שני עקרונות אלה "... משקפת מצב טבעי בחברה דמוקרטית, שבה זכויות אדם מתנגשות אלה באלה ... ושה זכויות האדם מתנגשות בערכים ובעקרונות של החברה."³³

25. **הזכות לפרטיות** היא זכות יסוד חוקתית, המעוגנת **בסעיף 7 לחוק היסוד: כבוד האדם וחירותו, בחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981** ובדברי חקיקה נוספים.³⁴ בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, הזכות לפרטיות היא **"מהחשובה שבזכויות האדם"**,³⁵ "היא אחת החירויות המעצבות את אופיו של המשטר בישראל כמשטר דמוקרטי והיא אחת מזכויות העל המבססות את הכבוד והחירות להן זכאי אדם כאדם, כערך בפני עצמו"³⁶. "ההכרה בפרטיות היא ההכרה באדם כפרט אוטונומי הזכאי לייחוד אל מול האחרים..."³⁷ "עניינה ... באינטרס האישי של האדם בפיתוח האוטונומיה שלו, במנוחת נפשו, בזכות להיות עם עצמו ובזכות לכבוד ולחירות"³⁷.

26. הזכות לפרטיות היא מפתח למימושן של זכויות אדם חוקתיות רבות אחרות **ופגיעה בה גוררת אחריה פעמים רבות פגיעות נוספות**: בזכות לחירות, בזכות לאוטונומיה אישית, בחופש הביטוי והאמונה, בזכות הקניין ועוד. אדם החושש לפרטיותו, אדם שנמצא תחת מעקב משנה את התנהגותו ואינו חופשי עוד. וכפי שנראה בהמשך (ראה סעיף 67 ואילך להלן) אובדן הפרטיות בעקבות השתתפות בהליך המשפטי, יש בו גם כדי להגביל את זכות הגישה לערכאות ואף לפגוע במעמד מערכת המשפט.

³² בשי"א (ת"א) 22050/03 **לשכת עורכי הדין בישראל נ' ארנונה בע"מ** (2004): "מצאתי לנכון לקבוע כי העיכוב הקל העלול להיגרם בבירור הבקשות השונות במשפט זה, אינו שקול כנגד ההפסד העלול להיגרם מכך שלא יינתן ללשכה להצטרף. בעניין זה יש להוסיף כי מטבעו של דיון משפטי שחלות בו התפתחויות במהלך הדיון, מתעוררות שאלות שונות שלא ניתן לצפותן מראש. הגוף המקצועי בעל הניסיון והידע, העוסק בענייני אתיקה ובתלונות הקשורות בכך, רבות בהסגת גבול המקצוע, הוא לשכת עורכי הדין אשר צירופה יועיל לבירור ההליך בצורה טובה ונכונה."; וראה גם: בשי"א (מחוזי-ים) 8031/07 **עמותת ידיד מרכזי זכויות בקהילה נ' כונס הנכסים הרשמי** (2008 פסקה 7).

³³ בג"צ 1435/03 **פלונית נ' בה"ד למשמעת של עובדי המדינה**, פ"ד נח (1) 529 (2003) 537.

³⁴ הפרטיות היא ערך מוגן ברמה החוקתית והוראות מפורטות לעניין זה נקבעו כאמור בחוק הגנת הפרטיות, ובחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו... אך אלה אינן חובקות את כל מופעייה של הזכות לפרטיות או של הפגיעה בה, ואף לא את כל ההגנות החלות עליה. בדברי חקיקה שונים (למשל: חוק זכויות החולה, חוק בתי המשפט, פקודת הראיות) ניתן למצוא הגנות נוספות בעוצמות שונות על זכות זו (בין שהיא לעצמה ובין שהיא שלובה בערכים מוגנים אחרים) וכפי שציין הנשיא ברק בעניין **פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול** (ה"ש 37 להלן – א"פ), אין מניעה להמשיך ולפתח את הזכות לפרטיות ואת ההגנות שיש להחיל לגביה במסגרת המשפט המקובל הישראלי אשר בו הוכרה למעשה לראשונה הזכות לפרטיות כזכות אדם" (בג"צ 844/06 **אוני חיפה נ' פרופ' עוז** (2008) פסקה 19).

³⁵ ע"פ 1302/92 **מדינת ישראל נ' נחמיאס**, פ"ד מט (3) 309 (1995) 353.

³⁶ ע"פ 5026/97 **גיק גלעם נ' מדינת ישראל** (1999).

³⁷ בג"צ 650/04 **פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול** (2006) פסקה 10.

27. עקרונות היסוד, שניצבים בעניינו אל מול הזכות לפרטיות, הם **חופש המידע ועקרון פומביות הדיון המשפטי**. עקרון פומביות המשפט עוגן **בחוק יסוד: השפיטה** והוא בא להבטיח משפט צדק ולחזק את אמון הציבור במערכת המשפט. "פומביות הדיון היא עקרון יסוד של כל משטר דמוקרטי. היא בעלת מעמד חוקתי-על-חוקי ... הכול גלוי לעין השמש... בעזרתו ישמר אמונו של הציבור ברשות השופטת".³⁸ "בתי המשפט עמדו לא אחת על עקרון פומביות הדיון כמרכיב במשטר הדמוקרטי, ועל חשיבותו הרבה לתקינותו של ההליך המשפטי, לביצור אמון הציבור בבתי המשפט ולמימוש חופש הביטוי..."³⁹.

28. פרסום הליכי המשפט נגזר מעקרון הפומביות, ואף הוא בא להבטיח את האינטרס הציבורי בשקיפות, ובטוהר ההליך השיפוטי:

"עקרון-העל, העיקרון הפורש אברת-כנפיו על כל סוגיית הפרסום, הוא עקרון פומביות הדיון המשפטי... ופרסום ברבים של הנעשה והנשמע באולם בית-המשפט אינו אלא נגזרת מאותה פומביות. בכפיפות לשיקולי קיבולת זכאי כל אדם להיות נוכח לעת דיון באולם בית-המשפט, ופרסום הנעשה על מה שהתרחש באולם בית-המשפט כמו מרחיב הוא את האולם גם למי שלא היה נוכח בגופו לעת הדיון..."

הפומביות פירושה הוא - להלכה ולמעשה - שקיפות ההליכים בבתי-המשפט, ושקיפות מבטיחה בקרה שוטפת על הנעשה בבתי-המשפט... בעשותו במלאכת השיפוט, לעולם יראה עצמו שופט כמו יושב הוא בבית זכוכית או בחלון ראווה הנשקף אל הרחוב; כל עובר-ושב רשאי להתבונן בו, לבחון אותו ולבקר אותו. וגם לשפחו ולהשתבח בו."⁴⁰

29. עניין לנו, אפוא, בשני עקרונות יסוד חוקתיים רמי מעלה: כנגד הזכות לפרטיות "שבחוק-נפיל ניצב עומד עקרון פומביות הדיון שבחוק-יסוד: השפיטה - אף הוא חוק-נפיל".⁴¹ כפי שאמר כב' הנשיא (כתוארו אז) ברק:

"כמו מרבית העקרונות שעליהם בנוי המשטר הדמוקרטי והמשפט הנוהג בו, אין לראות בפומביות הדיון עיקרון מוחלט. זהו **עיקרון יחסי. עליו לסגת לעתים מפני זכויות ואינטרסים נוגדים**. אחד מאותם זכויות ואינטרסים הוא **הפרטיות**".⁴²

30. מן הראוי להדגיש את מעמדן החוקתי השווה של העקרונות המתנגשים, כיוון שלעיתים יש הטועים בסברם כי "בהתנגשות בין ... הזכות לפרטיות ועקרון הפומביות ... ידה של הפומביות על העליונה, שכן היא מהווה נורמה מיוחדת הגוברת על הזכות לפרטיות, המהווה נורמה כללית." בעניין **פלונת נ' בית הדין למשמעת**⁴³ דחתה דעת הרוב גישה זו:

"את ההתנגשות יש לפתור בדרך-כלל תוך בחינת מהותה והיקפה של הפגיעה בכל אחד מהערכים והעקרונות המתנגשים – **תוך הבחנה בין פגיעה בגרעין**

³⁸ בג"צ 1435/03 **פלונת נ' בה"ד למשמעת של עובדי המדינה** פ"ד נח (1) 529 (2003) פסקה 7.

³⁹ ע"א 5185/93 **היועמ"ש נגד מרום**, פ"ד מט(1) 318 (1995) 341.

⁴⁰ ב"ש 5759/04 **תורגימן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח (6) 658 (2004) 662.

⁴¹ ע"א 5185/93 **היועמ"ש נגד מרום**, פ"ד מט(1) 318 (1995) 342.

⁴² בג"צ 1435/03 **פלונת נ' בה"ד למשמעת של עובדי המדינה**, פ"ד נח (1) 529 (2003) 534 (ההדגשה שלי - א"פ).

⁴³ **שם**, 537.

הזכות או בשוליה – ואת השפעת ההתנגשות על המערך הנורמטיבי הכללי... פתרונה של התנגשות זו ... אינו ברמה החוקתית. הפתרון מצוי בדברי החקיקה השונים ובפרשנותם הראויה. אלה פוגעים הן בפרטיות הן בפומביות. ההגבלה בחוק של הפומביות חייבת אפוא להתחשב ... בפרטיות; ההגבלה בחוק של הפרטיות חייבת להתחשב ... בפומביות. **שתי ההגבלות צריכות להיות מידתיות.**"⁴⁴

31. בענייננו, קובע **סעיף 70 (ד) לחוק בתי המשפט**, כי בית המשפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון.

כזכור, הסכים כב' בית המשפט קמא, כי בפרסום פסק הדין בעניינה של המערערת יש משום פגיעה "מסוימת" בפרטיותה, אך זו אינה עולה כדי פגיעה "חמורה". נפנה, אפוא, לבחון את מידת הפגיעה בפרטיות, שנגרמת בנסיבות כמו אלו של מערערת דכאן, כתוצאה מפרסום פסק הדין ברשת האינטרנט.

פגיעה חמורה בפרטיות

32. כיוון ש"לא ניתן בדינו מונה-חומרה לנזק העלול להיגרם"⁴⁵ לפרטיותו של אדם, עלינו לנסות ולהגדיר קריטריונים להערכת חומרת הפגיעה. הקריטריונים שנציג, וכמובן אין מדובר ברשימה סגורה, הם **טיב המידע שנחשף, נסיבות אישיות** של המתדיין שיש בהן כדי להחמיר את הפגיעה, ולבסוף – וזה העיקר – **דרך פרסום המידע** ותרומתה הייחודית להחמרת הפגיעה.

33. כפי שנפסק בעבר, "השאלה אם פגיעה בפרטיות עולה לכדי פגיעה חמורה תיבחן בראש וראשונה בשים לב **לאופי המידע הפוגע**. ככלל, ככל שהמידע מתייחס לעניינים המשתייכים לליבת המונח פרטיות, תגבר הנטייה לראות בפגיעה כפגיעה חמורה"⁴⁶.

34. אם נחזור לפסק הדין בעניינה של המערערת, נמצא שהוא מגולל בפרטי פרטים מידע אישי רגיש וביוגרפיה שלמה: אבחנות רפואיות, פיזיולוגיות ונפשיות, השערות שונות שהעלו מומחים רפואיים לגבי מצבה הבריאותי בעבר ובהווה, נקודות הציון בקריירה המקצועית שלה לרבות כל המוסדות שבהם למדה ועבדה, רמת השתכרותה, יחסיה המשפחתיים, ואפילו על יחסיה הבינאישיים ניתן ללמוד ועל מאווייה בתחום זה.

ולא רק מידע אישי של מערערת חושף פסק הדין, אלא גם של בני משפחתה. כך, למשל, הוא חושף את שמותיהם המלאים של אחיה, את מצבם התעסוקתי, את מערכת היחסים בין האחים והאחיות המתגוררים עם המערערת, ואפילו את האבחנה הרפואית המדוייקת של אחותה החולה.⁴⁷

35. מדובר במידע שמוגדר **בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות כ"מידע רגיש"**, להבדיל מ"מידע" סתם, ואשר כולל "נתונים על אישיותו של אדם, צנעת אישיותו, מצב בריאותו, מצבו הכלכלי, דעותיו ואמונתו".

⁴⁴ שם, 537-540 (ההדגשה שלי – א"פ).

⁴⁵ ב"ש 5759/04 **תורג'מן נ' מדינת ישראל**, פ"ד **נח (6) 658** (2004) 670.

⁴⁶ ע"א 4963/07 **ידיעות אחרונות נ' עו"ד פלוגי** (2008) פסקה 10; ההדגשה שלי – א"פ.

⁴⁷ ראה למשל סעיפים 6, 18 ו-20 לפסק הדין.

36. ואכן, לאחרונה הורה בית המשפט העליון על איסור פרסום פסק דין לאחר שקבע, כי פגיעה חמורה בפרטיותו של אדם ובפרטיות בני משפחתו נגרמת עת מפרסמים פסקי דין בהם מפורט מידע רפואי. "זאת בשם לב לזכותה של המערערת ... ובני משפחתה לפרטיות בנוגע למצבה הרפואי, והפגיעה החמורה בפרטיותה בהמשך הפרסום, פגיעה שאינה מידתית ביחס לעקרון פומביות הדיון".⁴⁸

37. גם חשיפת מידע על אודות מערכות יחסים בינאישיים בין בני אדם מהווה פגיעה חמורה בפרטיות, המצדיקה להגביל את פומביות המשפט: "...באשר לטענה כי המבקש ניהל מערכת יחסים עם המשיבה. עניינים אלה נוגעים באופן מובהק לצנעת הפרט. ככל שמדובר במערכות יחסים אינטימיות שבין אנשים, רשאים הם, ככלל, להותירם מחוץ לעינו של הציבור. משכך, דיווח על עניינים אלה עולה כדי פגיעה חמורה בפרטיות".⁴⁹

38. יחסים שבתוך המשפחה נחשבים אף הם לעניינים המצויים בליבת הזכות לפרטיות, שחשש לפגיעה בה מצדיקה הגבלה של פרסומו פסק דין. ודוק, בסעיף 68(ה) לחוק בתי המשפט, הנוגע לדיוני בית המשפט לענייני משפחה, הפך המחוקק את ברירת המחדל באיזון שבין הפרטיות לבין פומביות המשפט, וקבע, כי הדיון יתקיים בדלתיים סגורות, והוסיף וקבע (בסעיף 70(א)), כי אין לפרסם "דבר" על אודותיו "אלא ברשות בית המשפט".

39. אין זאת, כי מאחורי צעד זה של המחוקק עומדת ההכרה, כי מידע על יחסים שבתוך המשפחה - ולא דווקא בין בני זוג - מצוי בליבת הזכות לפרטיות, וחשיפתו לעין כל מהווה "פגיעה חמורה" בזכות זו. העובדה שמידע אישי רגיש מסוג זה נחשף אגב התדיינות בתביעת נזיקין, ולא אגב התדיינות בסכסוך משפחתי, אין בה כדי לגרוע מחומרת הפגיעה.

הנה כי כן, נמצאים אנו במתחם של חפיפה בין הוראות החוק, הקובעות חריג לעקרון פומביות המשפט - חריג שלצידו סייג המאפשר פרסום, לבין הוראת החוק הקובעת סייג לכלל הפרסום במקרה של פגיעה חמורה בפרטיות.

40. עולה אפוא, שהמידע האישי, שנחשף עם פרסום פסק הדין בעניינה של המערערת, מהווה על פי אופיו מידע אישי רגיש, השייך לליבת הזכות לפרטיות. ובשים לב לכך, שהאיזון בין הזכות לפרטיות לבין עקרון פומביות המשפט חייב להיעשות "תוך הבחנה בין פגיעה בגרעין הזכות או בשוליה"⁵⁰ (ראה סעיף 30 לעיל) נוטה הכף במקרה זה לכיוון של איסור הפרסום או למצער - להגבלתו באופן שיפחית את חומרת הפגיעה.

41. לצד הקריטריון של טיב המידע, קבע בית המשפט העליון, כי "חומרת הנזק שהפרסום יביא בעקבותיו" יכול להיגזר גם מכך ש"נסיבות המשוות לאותו פרסום חומרה מיוחדת", כמו, למשל, העובדה שהמבקש מתגורר בישוב קטן, "מצבו המשפחתי, מקום עבודתו ועוד" או "אם יש לו ילדים קטנים שהפרסום עלול לגרום להם נזק חמור בנסיבות העניין".⁵¹

⁴⁸ ע"א 8869/00 פלונית נ' ד"ר יוסף שלו (2008).

⁴⁹ ע"א 4963/07 דייעות אחרונות נ' ע"ד פלונג (2008) פסקה 13.

⁵⁰ בג"צ 1435/03 פלונית נ' בה"ד למשמעת של עובדי המדינה, פ"ד נח (1) 529 (2003) 537.

⁵¹ ב"ש 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד נח (6) 658 (2004) פסקה 20-21.

42. ובענייננו, חומרת הפגיעה בפרטיותה של המערערת מועצמת על רקע **נסיבותיה האישיות**, כפי שאלו מתוארות בבקשות שהגישה לבית המשפט קמא, ובפסק הדין נשוא הבקשות.

החמרה בפגיעה בעידן המידע הדיגיטלי

43. עתה נעבור להצגת התמורה שהביאה המדיה הדיגיטלית, ובמיוחד - פרסום פסקי דין ברשת האינטרנט, **בפגיעה בפרטיותם של מתדיינים**, עדים וצדדים שלישיים. מדובר בשינוי דרמטי בהיקף החשיפה של מידע אישי ובשימושים שהיא מאפשרת באותו מידע, ועקב כך - גם בהחמרה ניכרת של הפגיעה בפרטיות. **שינוי דרמטי זה משנה גם את האיזון שהיה קיים בעבר בין פומביות המשפט לבין הזכות לפרטיות באופן שמחייב, למצער, בחינה מחודשת של הסוגיה והחזרת האיזון על כנו.**

44. ודוק, יתכן שבמקרים מסוימים נמצא, כי לעיתים יש בהנגשת פסקי הדין באמצעות האינטרנט גם כדי לתרום למימוש עקרון פומביות המשפט. אלא שעלינו להעריך בנפרד את חומרת הפגיעה בפרטיות, בטרם נחזור להביט בכפות המאזניים ולבחון את היחס בינה לבין התרומה שיש, ככל שיש, לפרסום הדיגיטלי של פסק הדין נשוא הערעור.

כפי שכבר ראינו (בסעיפים 29 ו-30) לעיל באיזון שבין עקרונות היסוד המתנגשים אין בפנינו ברירה בינארית ועלינו לתור אחר פתרונות מאזנים, שיקיימו בצורה מיטבית הן את פומביות המשפט והן את הגנת הפרטיות. על כן, בהמשך לאחר שנראה את ההשלכות שיש לפרסום הדיגיטלי של פסקי הדין על הזכות לפרטיות ניתן יהיה לשקול לגבי כל מקרה או לגבי סוג של מקרים את ההשלכות הללו אל מול השיפור שחל, אם בכלל, בקידום המטרות והרציונאל, שעומדים מאחורי עקרון פומביות המשפט.

45. עוד נקדים ונאמר, כי הגידול שחל בהיקף הפלישה לפרטיות, בעטייה של רשת האינטרנט, אין בו כדי לבסס דרישה למשטר את הרשת ולצנזורה. רשת האינטרנט תורמת תרומה גדולה לקידום זכויות האדם והדמוקרטיה ויש לנהוג בזהירות ובחשדנות כלפי כל ניסיון להפעלת צנזורה ברשת לגביה. **לא רשת האינטרנט היא שעומדת במרכז הדיון אלא הנסיבות והתנאים שבהם רשאית המדינה להעלות על הרשת מאגרי מידע ציבוריים המנוהלים על ידה.**

46. רשת האינטרנט יצרה כר נרחב לאיסוף מידע, והניצולו של זה נמצא עדיין בחיתוליו. האינטרנט הופך במהירות להיות מוקד של שוק מידע אישי, לאחר שהפך את מסחור המידע ואת ניצולו לפשוטים וזולים. כפי שכותב Solove מגדולי המומחים לפרטיות בעידן המידע:

"We currently live in a world where extensive dossiers exist about each one of us. These dossiers are in digital format, stored in massive computer databases by a host of government agencies and private-sector companies. The problems caused by these developments are profound."⁵²

47. על המשמעות של תיקים אישיים דיגיטליים למד על בשרו לאחרונה שופט בית המשפט העליון האמריקאי אנטונין סקאליה. השופט, בעל השקפת עולם שמרנית אדוקה, הופיע ב-

⁵² See: Daniel J. Solove [The Digital Person: Technology And Privacy In The Information Age \(NYU Press 2004\)](#) Ch. 2: [The Rise of the Digital Dossier](#), p. 13.

Institute of American and Talmudic Law ואמר, שאין חשיבות לפרטיות ברשת האינטרנט, ושי"הטענה שצריך להגן על כל רסיס של מידע אישי היא מטופשת. יש מידע מסוים שצריך להיות מוגן. אבל כל עוד אני אזרח שומר חוק, אין סיבה שארצה לשמור על הפרטיות של מידע טריוויאלי, כמו כתובתי או הרגלי הקניות שלי בסופרמרקט". פרופ' ג'ואל רייזנברג, מרצה למשפטים ומומחה לפרטיות, הרים את הכפפה והטיל על תלמידיו לאסוף כל פיסת מידע אישי שהם מוצאים אודות השופט במקורות גלויים באינטרנט. התלמידים פנו למנועי החיפוש באינטרנט ובעזרתם הפיקו דו"ח בן 15 עמודים, עשיר בפרטים אישיים אודות השופט. התיק, שתוכנו לא נחשף, כולל מידע כגון כתובת ביתו של סקאליה, מספר הטלפון שלו, העדפותיו הקולניריות והקולנועיות, שווי ביתו, כתובת המייל של אשתו ותמונות של נכדיו מפיסבוק. "השופט סקאליה הגיב בזעם על הגילויים וטען שהתרגיל של פרופ' רייזנברג הוא אמנם חוקי אבל מהווה דוגמה לשיקול דעת עלוב ולקוי. על רקע הדברים הללו הציע פרופ' סולוב לשופט סקליה, לבחון מחדש את עמדתו ביחס לבעיית הפרטיות בעידן הדיגיטלי. זאת במיוחד, אם נניח שגורמים אינטרסנטיים, לעיתים פליליים, יגלו שיקול דעת אתי ירוד עוד יותר מזה שגילה פרופ' רייזנברג, שנמנע, כזכור מלפרסם את התיק הדיגיטלי שיצר על אודות השופט ולא עשה בו כל שימוש אחר.⁵³

48. קשה לחלוק על כך, שהפצת פסק דין ברשת האינטרנט משנה את היקף החשיפה שלה זוכים פסקי דין, ועקב כך – גם מידת החשיפה של המידע האישי האצור בהם. אכן, גם בעבר היו פסקי הדין (שפרסומם לא נאסר בצו שיפוטי) נגישים לעין הציבור והתקשורת. אלא שהלכה למעשה נגישות זו, חסרת הגבלות באופן תיאורטי, היתה הלכה למעשה מוגבלת ביותר.

49. פרסום בתקשורת של פסקי דין ושל מידע אישי שנכלל בהם היה מותנה בדרך כלל בעניין הציבורי שהם עוררו. כיוון שכך מרבית פסקי הדין לא זכו לפרסום וגם המעטים שפורסמו – פרסומם היה מוגבל, ולא כלל מידע אישי רגיש אלא אם זה היה רלבנטי לעניין הציבורי שהיה בפרסום פסק הדין. ערוץ אחר של פרסום פסקי דין נועד בעיקרו לחוגים מצומצמים של משפטנים וחוקרים, שנוקדו לפרסום לצורך עבודתם.

50. במצב עניינים זה זכה מרבית המידע האישי של מתדיינים וצדדים שלישיים להגנה – אמנם לא הגנה מוחלטת, אבל הגנה מרובה. ברובם המכריע של המקרים היה מידע אישי רגיש נחשף בפני אנשים שכלל לא הכירו את נשוא המידע, ואף לא גילו עניין בזהויו. אכן, גם אז יכולה היתה עלולה עינו של משפטן, שעניין בכרכי הפ"דים, לנוח במקרה על פסק דין בעניינו של אדם המוכר לו ועקב כך לחשוף בפניו מידע אישי רגיש של אותו אדם. אבל הסיכוי לכך היה קטן ביותר ובדרך כלל לא התממש.

51. באופן תיאורטי יכול היה אלמוני, שביקש לגלות מידע אישי אודות פלוני, או שביקש לכוון לעצמו מידע לפי חיתוכים שונים (למשל רשימת אנשים שלקו במחלה מסוימת) לעבור על גווילי נייר רבים, בכרכי הפ"דים או בארכיון ולמצוא בהם את מבוקשו. אבל הטרחה והמשאבים העצומים שנדרשו למשימה הגבילו אפשרות זו במידה רבה אם לא מוחלטת. מרבית המידע האישי שבפסקי הדין לא נשזף באור הזרקורים ושקע בתהום השכחה

⁵³ עומר טנא [האינטרנט הרים לשופט את הגלימה](#) הארץ 6.5.09;

בארכיונים של מערכת בתי המשפט או כרכי הפ"דים המצהיבים, תופעה שזכתה לכינוי " **Practical Obscurity**"⁵⁴.

52. כפי שמתאר זאת Winn :

"Courts must recognize that their case files often contain private or **sensitive personal information** - such as medical and health records, employment records, detailed financial information... intimate family information... and other personal and identifying information. In the world of paper judicial records, **the inconvenience of access provides considerable practical protection** for the concerned individuals."⁵⁵

53. אלא שכל זה השתנה מרגע שפסקי הדין נאספים במאגרי מידע ענקיים ומונגשים ברשת האינטרנט לכל דורש. ממוקם מושבו בבית או במשרד או בבית הקפה יכול כל דיכפין להקיש על המקלדת ולקבל כהרף עין מידע אישי רב, חלקו מידע רגיש ואינטימי ביותר.

54. **שיקולים של הסתברות ושל סבירות מהווים חלק לגיטימי ממערך השיקולים שלנו כאשר אנו שומרים צנעת הפרט שלנו**. כשאנו נפגשים בבית קפה עם אדם, שאת הקשר איתו אנו מסתירים מפני אחרים, כשאנו מפרטים לרוקח את בעיות העיכול שלנו ומאחורינו משתרך תור שמקשיב (או נאלץ לשמוע), או כשאנו משתזפים בחוף נודיסטים – תמיד קיים סיכוי שהדברים יעברו הלאה ויגיעו אל מי שאינו רוצים שידע עליהם. אבל הסיכוי הזה הוא קטן ובדרך כלל גם אינו מתממש אלא אם משהו דואג לכך בכוונת תחילה. אבל אם כל המידע על אודותינו נרשם, מוקלט, מתועד ועוד נגיש ברשת האינטרנט ללא הגבלה – כבר אין פה כל עניין של הסתברות. יש וודאות לאובדן הפרטיות.

55. השינוי שהביאה רשת האינטרנט בהקשר זה אינו נעוץ רק בחשיפה של רשומות אלקטרוניות אישיות לקהל גדול הרבה יותר אלא **בהיותן זמינות מאד לחיפושים מתוחכמים, המאפשרות לאתר בקלות שם של מתדיין או עד במשפט – למצוא מחט בערימת שחת**, ולאחר התדיינות משפטיות שאפילו לא ידענו על קיומן. לבסוף, עידן האינטרנט מאפשר לקבץ פיסות מידע נפרדות ובלתי קשורות זו לזו על אודות אינדיבידואל וליצור לו פרופיל אישי מקיף.⁵⁶ כפי שמתאר זאת Solove :

"If the release of certain information in public records does not make one blush or reveal one's deepest secrets, then what is the harm? I contend that the nature of the harm stems from what I call the 'aggregation problem'. Viewed in isolation, each piece of our day-to-day information is not all that telling; **viewed in combination, it**

⁵⁴ Justice Debra Mullins, [Judicial Writing in an Electronic Age](#), Supreme Court of Queensland, 21 December 2004, p1; quoted by: Karen Curtis (Privacy Commissioner of Australia) [Access and Privacy: Getting the Balance Right](#) (2005).

⁵⁵ Peter Winn "Online Court Records: Balancing Judicial Accountability and Privacy in an Age of Electronic Information" 79 Washington Law Review 307 (2004) 315.

⁵⁶ See: Karen Curtis (Privacy Commissioner of Australia) [Access and Privacy: Getting the Balance Right](#) (2005).

begins to paint a portrait about our personalities. The aggregation problem arises from the fact that the digital revolution has enabled information to be easily amassed and combined. Even information in public records that is superficial or incomplete can be quite useful in obtaining more data about individuals. **Information breeds information.**⁵⁷

56. מציאות זאת מחייבת אותנו לחדול מגישה בינארית של "שחור ולבן" בבואנו להגן על הפרטיות ועל המידע האישי שלנו. מידע אישי אינו "פרטי" לחלוטין ואינו "ציבורי" לחלוטין. תפיסה מעין זו היא אנכרוניסטית ושגויה, **ובעידן המידע הדיגיטלי היא עלולה להביא לריקון מתוכן של הזכות לפרטיות.** חיינו רוויים במידע אישי – אנו מותירים אחרינו עקבות דיגיטליות בכל אשר נפנה. האם משמעות הדבר היא שפרטיות היא ערך שנעלם ואיננו? על כך משיב Solove כך:

"The answer to this question is yes only if we adhere to the **dichotomous conception of privacy as a status, with information being in either a secret private realm or an open public realm.**

In order to protect privacy in the Information Age, we must **abandon the secrecy paradigm. Privacy involves an expectation of a certain degree of accessibility of information.** Under this alternative view, privacy entails control over and limitations on certain uses of information, even if the information is not concealed. Privacy can be violated by altering levels of accessibility, by taking obscure facts and making them widely accessible. Our expectation of limits on the degree of accessibility emerges from the fact that information in public records has remained relatively inaccessible for much of our history."⁵⁸

57. הנה כי כן, בעידן המידע, **הגנת הפרטיות אינה מתמקדת רק ב"מידע סודי" אלא בהגבלת גישתם של אחרים אל המידע האישי,** וצמצום יכולתם לייצר ממנו "מוצרי מידע", לסחור בהם, ובכך להעמיק את הפלישה לפרטיותנו.

58. בעיה נוספת, שנגרמת כתוצאה מפרסום מידע אישי מזוהה באתר בתי המשפט ובמאגרים המשפטיים היא, **שהוא מהווה חומר גלם למאגרי מידע חדשים.** חשיפת המידע האישי ברשת האינטרנט מאפשרת לכל אדם לכרות מידע, לאחזר אותו ולעבדו, וליצור מאגרי מידע חדשים לא חוקיים⁵⁹, ולמצער – מאגרים שמטרותיהם רחוקות כמטווחי קשת מהמטרות שמשרת עקרון פומביות המשפט - מאגר של נשאי אידיס, של אימפוטנטים, של עבריינים, של נכים... וכן הלאה וכן הלאה.

⁵⁷ Daniel J. Solove, *Access and Aggregation: Public Records, Privacy, and the Constitution*, 86 MINN. L. REV. 1137 (2002), 1180; see also *Ibid*: 1209: "The threat to privacy is not in isolated pieces of information, but in increased access and aggregation, the construction of digital biographies and the uses to which they are put."

⁵⁸ Solove, *Access and Aggregation*, 1173; See also: Solove *The Digital Person*, p. 143-149

⁵⁹ לעניין מאגרים בלתי חוקיים ראו ע"א 439/88 **רשם מאגרי המידע נ' ונטורה** פ"ד מח (3) 808 (1994) 818 ואילך.

59. בעידן מאגרי המידע, צרוף של פריט מידע אחד למשנהו מביאים לשלם הגדול מסך חלקיו, איחזור מאגרי מידע והצלבתם מוסיפים למידע קיים משמעויות נוספות, ומעמיקים את הפלישה לפרטיותם של נשואי המידע.⁶⁰

60. בתחום המשפט הפלילי, למשל, ניתן ליצור בעזרת המאגרים המשפטיים הבלתי מוגנים "מרשם פלילי" אלטרנטיבי ו"מתחרה" למרשם הפלילי של המדינה, ובכך לסכל את מטרת החקיקה של חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981. חוק זה בא להגן על עקרון הרהביליטציה - "תקנת השבים". על כן קבע המחוקק שהמרשם הפלילי יהיה חסוי, ואין למסור ממנו מידע אלא במגבלות הקבועות בו. על המאמצים שעושה המחוקק להגביל את גישתם של גורמים בלתי מורשים למידע שבמאגר המרשם הפלילי ניתן ללמוד מתיקון חקיקה שהתקבל לאחרונה ושהטיל סקנציות עונשיות על מעסיק שיאלץ עובדים להציג בפניו את תדפיס הרישום הפלילי שלהם.⁶¹

61. ועתה צא וחשוב – מה טעם בהגנה על המידע הרגיש שבמרשם הפלילי ועל עקרון הרהביליטציה אם בעיבודי מחשב פשוטים, מהירים וזולים יכול כל אדם לבנות לעצמו מאגר מידע של הרשעות באמצעות המאגרים המשפטיים, או לברר בעזרתם לגבי כל אדם ואדם את המידע החסוי שבמרשם הפלילי, לרבות מידע על הרשעות שהתיישנו ואף נמחקו מהמרשם "האמיתי" של המדינה.

62. מידע בדבר הרשעות פליליות הוא כמובן רק דוגמא אחת מיני רבות למאגרי מידע ו"תיקים דיגיטליים" שניתן לייצר לגבי כל אדם ואדם בעזרת מידע אישי שמוחזק על ידי המדינה, ככל שמידע זה נחשף באופן בלתי מבוקר ברשת האינטרנט. כפי שכותב Winn מחשוב מערכת המשפט ללא יצירת מנגנוני הגנה נאותים מביא להפצת מידע אישי רגיש בצורה חסרת תקדים:

"[W]hen courts permit these case files to become electronic and connected to the Internet without proper safeguards, they will make all this personal information available easily and almost instantly for downloading, storage, searching, data compilation, aggregation, and massive dissemination for purposes that were never intended by either litigants, witnesses, victims, jurors, or others involved with or connected to a court proceeding."⁶²

⁶⁰ ראה למשל: "עדכון המידע על-ידי השוואתו לנתונים במאגר המידע - אליהם לא יכול היה המערער להיחשף אלמלא תפקידו, היא שהוסיפה למידע הקיים נדבך נוסף, או משמעות נוספת, שלא היו קיימים בו קודם לכן." ע"פ (מחוזי-ת"א) 71324/04 בן חיים נ' מדינת ישראל (2006) פסקה 19.

⁶¹ [חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים \(תיקון מס' 8\)](#) התשס"ח-2008, ס"ח 2143 30.3.08; ראה את דברי ההסבר להצ"ח המרשם הפלילי ותקנת השבים (תיקון מס' 8) (עונשין), התשס"ז-2007; הצ"ח (הכנסת) 166 17.7.2007: "כיוון ש] גורמים שאינם מורשים לקבל מידע מן המרשם הפלילי... דורשים מאדם הזכאי לקבל את התדפיס המרשם הפלילי בעניינו להמציא להם את תדפיס המרשם הפלילי... מוצע... סעיף עונשי כללי הקובע כי מי שהשיג, דרש, או קיבל מהמרשם, במישרין או בעקיפין, מידע שאינו זכאי לקבלו, דינו – מאסר שנה... עונש מאסר של שנתיים... על מי שהשיג, דרש או קיבל מן המרשם מידע שאינו זכאי לקבלו לשם העסקה או לשם קבלת החלטה בעניין האדם שהמידע נוגע לו".

⁶² Winn [Online Court Records](#), 315.

63. אבל עוד לפני שמגיעים לפרקטיקות של יצירת פרופילים אישיים ומאגרי מידע פיראטיים, קיימת הפגיעה המיידית והמוחשית, שנגרמת לפרטיותם של מתדיינים עקב פרסום. בדו"ח השנתי שפרסמה השנה נציבת הפרטיות של קנדה היא מייחדת **פרק בנושא פרסום החלטות שיפוטיות באינטרנט** ובו היא מתארת את תחושות ההשפלה והביזוי שמאפיינות את התלונות הרבות שמגיעות אליה בנושא זה (בדומה לתלונות המגיעות לאגודה לזכויות האזרח – ראה סעיף 6 לעיל):

"Many complainants told us they were distressed to discover – typically with no prior notice – that this type of information about them was available on the Internet for neighbours, colleagues and prospective employees to peruse: ... ' Anybody, anywhere in the whole world, who types my name comes immediately to this personal information.... this situation leaves me open to criticism and mockery'⁶³

פגיעה בזכויות נוספות ובאינטרסים ציבוריים

64. עתה, לאחר שראינו שהעידן הדיגיטלי החמיר את האתגרים המאיימים על הזכות לפרטיות ולכבוד, נעמוד בקצרה על המשמעויות של פגיעה זו על הפרט ועל החברה. התוצאה של אובדן מוחלט של שליטה על המידע האישי היא חמורה, כפי שמיטיב לתאר זאת **בירנהק**:

"המידע על-אודותינו שנאסף, נשמר, מעובד, מוצלב ומנותח במאגרי מידע – משקף אותנו... שליטה של אחר (המדינה, המעסיק, התאגיד) במידע על אודות אדם שקולה לשליטה של אותו אחר באדם עצמו...

מי שמכיר את המידע הרפואי שלנו, את המידע על-אודות חיי המין שלנו, ועל אודות העדפותינו בכלל, את המידע הכלכלי שלנו, את המידע על-אודות הישגינו וכישלונותינו, את המידע על-אודות המעגלים החברתיים שלנו, את המידע על אודות הרגלי הצריכה והרגלי הגלישה שלנו, וכל פריט של מידע כמעט – מכיר אותנו לפעמים טוב מכפי שאנו מכירים את עצמנו ...

אדם שאינו שולט במידע על-אודותיו אינו עוד ריבון לעצמו; הוא מסווג ומתויג על ידי אחרים, מבלי שנשאל, מבלי שיש לו השפעה על הסיווג וללא זכות ערעור. ללא שליטה משפטית במידע על-אודותיו – שליטה המושגת על

ידי הזכות לפרטיות – נקלע למשפט הקפקאי של יוסף ק'.⁶⁴

65. לפגיעות בזכויותיו של הפרט ובכבודו יש השלכות נוספות רבות על הפרט הבודד, כמו, למשל, גניבת זהות ואובדן הביטחון האישי (ראה Winn בסעיף 68 להלן).

66. אלא שבנוסף לכל אלו, יש לפרסום הווירטואלי של המידע האישי שבפסקי הדין, ולפגיעה החמורה בפרטיות הכרוכה בהם השלכות קשות על אינטרסים ציבוריים כבדי משקל. ככל שתגדל החשיפה עקב המגע עם הספרה הציבורית כך ירתעו האזרחים מליטול בה חלק, ובעניינו – יימנעו מלפנות לבתי המשפט.

⁶³ Office of the Privacy Commissioner of Canada, [Annual Reports to Parliament 2007-2008 Report on the Privacy Act](#), p. 24.

⁶⁴ מיכאל בירנהק **שליטה והסכמה: הבסיס העיוני של הזכות לפרטיות**, משפט וממשל יא 9 (2007) 42.

67. רבים מקרב הפונים שהתלוננו בפני המבקשת על הפגיעה שנגרמה לפרטיותם כתוצאה, הביעו חרטה על כך שפנו לערכאות וטענו, כי היו "מוותרים על כל העסק" לו ידעו מלכתחילה, שסיפורם ופרטיהם האישיים יחשפו ברשת האינטרנט. החמרת הפגיעה בפרטיות כתוצאה מפרסום בלתי מוגבל של פסקי הדין באינטרנט, מטילה מגבלה ומחסומים על זכות הגישה לערכאות. רק לשם הדוגמא, ניתן דעתנו על אדם שמבקש להגיש תביעה בגין עוולה של פגיעה בפרטיותו: פרסום באינטרנט של פסק הדין, המגולל מתחת לשמו את המידע אישי והאינטימי, שנחשף בשל העוולה שבגינה הוא תובע, מעצים פי עשרת מונים את חשיפתו של אותו מידע עצמו ואת תפוצתו. **עניין לנו, אפוא, בתמריץ שלילי המגביל את זכות הגישה לערכאות – זכות יסוד חוקתית**⁶⁵, הקשורה בטבורה גם לפומביות המשפט.⁶⁶

68. כפי שמטיב לתאר זאת Winn :

"If the shift from paper to electronic court records takes place without appropriate safeguards, we will **celebrate the abstract value of the free flow of judicial information at the cost of the privacy and security of litigants** and other participants in the judicial system. They will lose not only their interest in privacy—their identities will be subject to potential misuse by thieves, and their children may be exposed to sexual predators. Instead of increasing social respect for the judicial system, **unrestricted access to court records will undermine the respect and confidence the courts in this country have traditionally enjoyed.**⁶⁷

החובה להגביל את הגישה למידע אישי במאגרים ציבוריים

69. אגב אורחה, ואפשר שלמעלה מהדרוש להכרעה בענייננו, נבקש להדגיש, כי המעבר לפרסום פסקי דין באינטרנט, איננו ברור מאליו, וספק אם דיי בעקרון פומביות המשפט כדי לאפשרו באין חקיקה מסמיכה מפורשת.

70. ספק זה נובע מהעובדה ש"המאגרים המשפטיים" מהווים מאגר מידע של מידע אישי רגיש. העובדה שפסקי הדין והמידע האישי שבהם מתפרסמים כדי לממש את עקרון הפומביות, אינה גוררת בהכרח חובה או סמכות חוקית לפרסום, באופן שחושף את המידע האישי באופן וודאי לשימושים המתוארים לעיל, ואשר חורגים באופן קיצוני מהתכלית שלשמה מתפרסמים פסקי הדין.

⁶⁵ למעמדה החוקתי של זכות הגישה לערכאות, ראה: ע"א 733/95 ארפל אלומיניום בע"מ נ' קליל תעשיות בע"מ, פ"ד נא(3) 577, 590-591, 628-630; רע"א 2146/04 מדינת ישראל נ' עזבון המנוח באזל נעים; שלמה לויך תורת הפרוצדורה האזרחית - מבוא ועקרונות יסוד (1999); רע"א 7608/99 לוקי ביצוע פרויקטים בע"מ נ' מצפה כנרת 1995 בע"מ, פ"ד נו(5) 156, 163; בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל (פסקה 174 לדעת הרוב). יורם רבין "זכות הגישה לערכאות – מזכות רגילה לזכות חוקתית" המשפט ה (תשס"א) 217.

⁶⁶ כפי שהתאים כבי הנשיא (כתוארו אז) ברק: "פומביות הדיון היא עקרון יסוד של כל משטר דמוקרטי... עקרון זה קשור בזכות הגישה לבית המשפט." בג"צ 1435/03 פלוגית נ' בה"ד למשמעת של עובדי המדינה, פ"ד נח(1) 529 (2003) 534 (ההדגשה שלי – א"פ).

⁶⁷ Winn [Online Court Records](#), 315.

71. שומה על המדינה לשמור על מאגרי המידע הציבוריים על מנת שלא ייעשה בהם שימוש החורג ממטרותיהם. כפי שהסבירה כב' השופטת (כתוארה אז) ביניש:

"מאגרי המידע המצויים בידי הרשויות... נותנים בידי עובדי הציבור הנגישים אליהם, יכולת ועוצמה לאסוף מידע רב על כל אדם מהציבור בישראל בכל היבט מתחומי חייו. חזונו האפוקליפטי של ג'ורג' אורוול בדבר "האח הגדול", עלול על נקלה להפוך למציאות חיים אם לא יושמו הגבלות לנגישות למאגרים ולשימוש בהם מעבר למטרה המוגבלת שלשמה ניתנה הסמכות למופקדים על מאגרי המידע..."⁶⁸

72. עקרון זה הוא שעמד גם ביסוד פסיקת בית המשפט העליון בפרשת העברת המידע ממאגר מרשם האוכלוסין אל הבנקים. הפגיעה בפרטיות באותו עניין הוגדרה על ידי בית המשפט העליון כ"התחברות גוף פרטי, דרך קבע, למאגר מידע ממשלתי"⁶⁹, ונפסק שלא ניתן לעשות זאת אפילו לשם מטרות נעלות וחשובות, כל עוד אין חקיקה שתסדיר את חשיפת המאגר בפני אותם גופים פרטיים, ותבטיח שהם לא יוכלו לעשות בו שימוש החורג מהתכלית שלשמה הוא נחשף בפניהם.

73. ואכן, מאגרי מידע ציבוריים שרגישות המידע האישי שבהם נופלת בהרבה ממאגר פסקי הדין אינם מועברים לרשת האינטרנט לפני שהדבר מעוגן בחוק ולפני שהמדינה נוקטת באמצעים ממשיים, על מנת שלא ייעשה בהם שימוש החורג ממטרותיהם.

74. כך היה, למשל, שעה שאושר בתקנות להקים מאגר מידע של זכויות קנייניות, הרשומות במנהל מקרקעי ישראל⁷⁰. מטרת המאגר היתה לאפשר לציבור לברר מי בעל הזכויות בחלקת מקרקעין מסוימת, בדומה לבירורים הנהוגים אצל רשם המקרקעין. בתקנות נקבע כי המאגר יעוצב באופן שימנע מציבור המשתמשים לברר לגבי מאן דהוא אילו זכויות יש לו במקרקעין – שימוש החורג ממטרת המאגר.⁷¹

75. בדומה לזה, דחתה הכנסת הצעת חוק, שביקשה להפיץ לכל דורש דיסק ובו מאגר מנויי הטלפון במדינת ישראל⁷², כיוון שהעמדת מאגר המידע ללא הגנות והגבלות תאפשר לעשות בו שימושים החורגים מהמטרה שלשמה הוא קיים.⁷³

⁶⁸ עש"ם 6843/01 יפתח בן דוד נ' נציב שירות המדינה, פ"ד נו(2), 918 (2002) 924-925 (ההדגשה שלי).

⁶⁹ בג"צ 8070/98 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משרד הפנים, פ"ד נח (4) 842 (2004) 854.

⁷⁰ תקנות מינהל מקרקעי ישראל (מאגר המידע), תשס"ד-2004.

⁷¹ רחל זכאי נוימן (יועמ"ש מנהל מקרקעי ישראל): "פה אני מבקשת לתקן, כדי למנוע את אי-ההבנה שהיתה, לפחות לחלק מהקוראים. הכוונה, ואני חושבת שהיא תבוא לידי ביטוי בתיקון: "שאילתא לקבלת מידע ממאגר המידע תוצג לפי נתונים מזהים, עליהם ייוספו במידת הצורך גם שם משפחה, שם פרטי ומספר תעודת זהות של בעל הזכות" – בנוסף, לא כפחות. זאת היתה כוונתי למקום שבו, למשל, הנכס מחולק לתת-חלקות... אתי בנדלר (יועמ"ש הוועדה): "מה שנאמר כאן זה משהו אחר; תמיד בשאילתא תצטרך לתת גוש חלקה. אם אין לך את זה, לא תקבל שום דבר. התיקון שלה זה להבהיר את זה, כדי שנדע לקרוא את זה כראוי, זה שאם יש לך גוש חלקה, אבל באותו גוש חלקה יש מספר יחידות דיור – לאותה שאילתא תפרט גם את השם ומספר הזהות. "פרוטוקול הדיון בועדת הכלכלה מיום 9.12.03 עמודים 14-15.

⁷² (הצעת חוק התקשורת (בזק ושירותים) (תיקון - מאגר מידע אחד למספרי טלפון), התשס"ז-2007); לעניין מידע אודות מספר הטלפון של אדם ראה: ע"א 439/88 רשם מאגרי המידע נ' ונטורה פ"ד מח (3) 808 (1994) 821-822.

⁷³ ראה דיון שקיימה ועדת הכלכלה של הכנסת על הצעת החוק (פרוטוקול דיון 17.12.07): ראש הרשות למשפט וטכנולוגיה ולמידע ע"ד יורם הכהן הסביר: "למה אנחנו מסכימים שהגישה לשירות הזה תינתן באתר אינטרנט וסבורים שאסור שתנתן בתקליטור? כאשר מיישמים את שירותי החיפוש הללו באתר אינטרנט מופיע מאגר מרכזי, בשליטה של ספק המידע, וכל יכולות החיפוש נקבעות על-ידי ספק החיפוש, שבמקרה הזה הוא המאגר המאוחד של חברות הטלפון. מי עשעה ניסוי ומשתמש בכלי הזה יודע שאם מנסים להוציא יותר ממספר אחד נתקלים במכניזם של אבטחת מידע שנועד למנוע הורדה מסיבית של המידע על-ידי הוספת טכנולוגיה שמחייבת לקרוא משהו ולהקליד

76. וכאשר ביקשו להעלות על רשת האינטרנט מאגר מידע של בעלי רשיונות נהיגה שנפסלו, ברור היה שלא ניתן לעשות זאת לפני שהדבר עוגן בחוק – חוק שקבע הסדרים מידתיים שיצמצמו ככל האפשר את הפגיעה בפרטיות.⁷⁴

77. והנה, מאגר מידע ציבורי, מאגר פסקי הדין, האוצר בחובו מידע אישי רגיש לרוב, מופץ במדיה דיגיטלית ומועלה על רשת האינטרנט, מבלי שהמדינה תנקוט בצעד כלשהו שיבטיח, שלא ייעשה בו שימוש החורג מהתכלית שלשמה הוא נוצר – פומביות המשפט.

78. דומה שפרסומם של פסקי דין באינטרנט נעשה על ידי המדינה מבלי שניתנה הדעת על ההשלכות שיש לדבר על הזכות לפרטיות, ובפרט – על החמרת הפגיעה בפרטיות, הנובעת מכך.⁷⁵

79. נשוב ונדגיש (וראה סעיף 46 לעיל) לא רשת האינטרנט היא שעומדת במרכז הדיון אלא הנסיבות והתנאים שבהם רשאית המדינה להעלות על הרשת מאגרי מידע ציבוריים המנוהלים על ידה. מכל מקום – את שאלת החוקיות נותיר בצריך עיון. ואולם יש בדברים דלעיל כדי להדגיש ולחדד את הייחוד שבפרסום פסקי הדין באינטרנט, ואת הפגיעה הקשה בפרטיות, שכרוכה בפרסום זה, שעה שהמדינה עושה אותו ללא סייג ומבלי לנקוט באמצעי הגנה נאותים.

החמרת הפגיעה בפרטיות מחייבת בחינה מחדש של נוסחת האיזון

80. לענייננו, דיי שנסכים, כי בעידן המידע הדיגיטלי חלה החמרה של ממש בפגיעה בפרטיות הנגרמת עקב פרסומם של פסקי דין באינטרנט. וכפי שאומר Winn ספק רב בענייננו אם לצד פגיעה חמורה זו, קיימת בפרסום הדיגיטלי תרומה של ממש לעקרון פומביות המשפט:

"We have lived in a very forgiving world. The 'practical obscurity' of paper judicial records largely sheltered us from the danger of information misuse, while we prided ourselves on our 'public' judicial system.

אותו כדי להגיע למידע הדרוש. ... בהפצה של תקליטור נאמר למעשה שלוקחים את המידע של כל מספרי הטלפון אודות כל אזרחי ישראל בכל אמצעי התקשורת שלהם – בטלפון נייד ונייח – ואת המאגר כולו מפיצים למיליוני בתי-אב. ... מכיוון שכל המידע כולל בפנים המידע הזה ייפרץ. אני אומר לכם באחריות מלאה שהמידע הזה ייפרץ. ... המאגר ... מנקודת המבט של האזרח – וכאן אני מתייחס להגנת הפרטיות – כאשר אנו נותנים הסכמתנו שהמידע עלינו יתפרסם בספר הטלפונים, אף אחד לא אומר את זה לעצמו, אבל האדם למעשה אומר: אני נותן הסכמתי שהמידע אודותי יתפרסם בספר טלפונים שממוין על-פי סדר לקסיקוגרפי, קרי לפי הא"ב, לפי אזור המגורים. זאת ההסכמה. אם הכנסת תחליט היום אחרת, והתוצאה של זה בוודאות שאפשר יהיה לעשות חיפוש אודות אדם לפי מספר הטלפון שלו, לפי הישוב והרחוב בו הוא גר וכן הלאה, זה סותר לחלוטין את ההסכמה הבסיסית של אדם וסותר את חוק הגנת הפרטיות.

⁷⁴ חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 76) התשס"ו-2006 (ס"ח 24.7.2006, 2062), ע' 383, הוסיף לפקודת התעבורה את [סעיף 61א](#); ראה למשל את סעיף 61א(ז): "הוראות סעיף זה יחולו על אף האמור בסעיף 3 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981"; סעיף 61א(ד) "בוטלה הפסילה או הסתיימה תקופת הפסילה, יימחק המידע המתייחס לאותה פסילה ממאגר המידע"; בסעיף 61א(ח) נקבע, כי תקנות לעניין "עדכון המידע הכלול במאגר המידע, לרבות קבלת מידע ממנהל בתי המשפט" (ס"ק 61א(ח)(1)(א)) "טעונות גם הסכמת שר המשפטים" (ס"ק 61א(ח)(2)).

⁷⁵ כפי שציין כבי' השופט אטדגי, ספק אם אפילו ועדת גרוס, שבחנה בשעתו את סוגיית העיון בתיקי משפט, ודווקא המליצה כי מידע מסוים לא יהיה חשוף לעין הציבור, צפתה "את המצב הנוכחי שבו כל פסקי הדין ... נתונים לעיון על ידי כל דיכפין באמצעות האינטרנט." (תא (שלום-ת"א) 42687/03 [נדל נ' פולדיאן ומנהל המכס](#) (2007) פסקה 11).

The world of electronic information is a far less forgiving place. It is now forcing us to recognize - by our actions, if not yet by our words - that the simple abstract rules developed for a world of paperbased information may no longer suffice to resolve the complex problems of judicial information management.

Courts have traditionally been vigilant in protecting individuals from the misuse of sensitive personal information. They must now rise to the difficult task of designing rules to protect litigants and third parties from cyber-mischief and victimization.

The failure of the legal system to maintain the ancient balance between access and privacy will lead to the greatest danger of all—inhibiting citizens from participating in the public judicial system. The world of cyber-justice should not be permitted to degenerate into a world where victims of crimes are reluctant to come forward; where people are more unwilling to be witnesses or jurors; and where the rich can seek out private judicial forums to resolve their disputes, while the poor and middle classes are faced with an impossible choice—either foregoing justice to maintain their privacy and security; or permitting their sensitive personal information to be commercialized or stolen, and allowing the intimate details of their personal lives to be made available all over the Internet.⁷⁶

איזון ראוי בענייננו

81. על רקע הדברים שלעיל נחזור ונבחן את האיזון הראוי במקרה שלפנינו. כפי שכבר ראינו, פומביות המשפט והזכות לפרטיות אינם עקרונות מוחלטים, ובכל מקרה ומקרה יש לאזן ביניהם ברגישות, על מנת שהפגיעה בפרטיות הנגרמת בהתאם לעקרון הפומביות תהיה מידתית ומצומצמת ככל האפשר:

”ככל עקרונות, דוקטרינות וכללים אחרים במשפט, גם עקרון פומביות הדין המשפטי אינו עיקרון מוחלט... בהתנגשות מעין-זו חייב אחד העקרונות להסיג עצמו מפני רעהו, ואפשר ששני העקרונות יתבקשו בה-בעת לפנות ולו מקצת מקום איש לרעהו.”⁷⁷

82. בהחלטה נשוא הערעור סבר כב' בית המשפט קמא, כי קבלת בקשתה של המערערת, תביא כלייה על פומביות המשפט:

”קבלת טענתה של המבקשת תביא למצב בו ניתן יהיה לאסור פרסומם של כל פסקי הדין שעניינם תביעות לפיצויים בגין נזקי גוף, שהרי בכל תיק כזה מתקיים דיון בדבר מצבו הרפואי של התובע, תפקודו, מצבו הכלכלי, התעסוקתי, השתכרותו ועוד. זו אינה תכליתו של סעיף 70(ד) לחוק בתי

⁷⁶ Winn [Online Court Records](#), 315, 327-328.

⁷⁷ רע"פ 5877/99 [יאנוס נ. מדינת ישראל](#) פ"ד נט (2) 97 (2004) 120.

המשפט. פרשנות האוסרת פרסום פסק הדין תרוקן מתוכן את עקרון פומביות הדיון ותביא לשלילתו בכל התיקים בהם נחשפים במסגרת פסק הדין פרטים אישיים מסוג זה או אחר לגבי מי מבעלי הדין. "

83. בכל הכבוד, דומה שבכך שגה בית המשפט קמא. איזון ראוי ומידתי בין ערכים מתנגשים אינו חייב להתמצות בפיתרון של "הכול או לא כלום". הגבלת הפרסום באינטרנט, ולא כל שכן הגבלת הפרסום הדיגיטלי על דרך השמטה של שם המערערת ושל פרטיה המזהים, אינו חותר תחת אושיות פומביות המשפט, אך יש בו כדי לחסוך פגיעה חמורה ומיותר בפרטיותה ובפרטיות בני משפחתה.

84. בתי המשפט כבר הורו על פיתרון דומה, שמגביל את פומביות הדיון עוד יותר – השמטת שם ופרטים מזהים מכל פרסום שהוא.

85. זה מכבר פסק בית המשפט העליון, כי אין בהשמטת שם ופרטים מזהים כדי לפגוע בפומביות המשפט:

"נזכור כי עקרון פומביות הדיון נועד בעיקרו לאפשר ביקורת על דרכי הילוכם של בתי-המשפט - שהעם יראה את שליחיו השופטים עושים ביושר ובאמונה במילוי תפקידם. מה לתכלית נעלה זו ולפירסום שמן של המתלוננות? ... על דרך הכלל - חריגים יהיו תמיד - אינני סבור כי פרטי זהותן של מתלוננות חיוניים הם להגשמת זכותו של הציבור לדעת, או כי תורמים הם לביקורת מערכת המשפט. אכן, השיח החוקתי על-אודות פומביות הדיון אינו נוגע, או נוגע הוא אך קלות, בנושא פרסום שמן של מתלוננות."⁷⁸

ודוק, הגם שהדברים דלעיל נאמרו בהקשר של דרישה לפרסם שמות מתלוננת על עבירות מין יפים הם גם לענייננו. זאת במיוחד, אם נזכור שבעניין הנ"ל, נדון עניינה של מתלוננת שבית המשפט פסל את תלונתה כבלתי אמינה וכקנוניה להפללת חף מפשע. חשוב מכך – ההנמקה שבמבואה דלעיל, אינה מתמקדת בזכות לפרטיות, אלא בעקרון פומביות המשפט, ולפיה אין בהשמטת השם כדי לפגוע כהוא זה בפומביות המשפט.

86. בהתאם לכך, הורה לאחרונה בית המשפט העליון (כב' הרשם מרזל) על איסור פרסום של פסק דין, החושף את שמה של תובעת בנזיקין בעילה של רשלנות רפואית, "בשים לב לזכותה של המערערת ... ובני משפחתה לפרטיות בנוגע למצבה הרפואי, והפגיעה החמורה בפרטיותה בהמשך הפרסום, פגיעה שאינה מידתית ביחס לעקרון פומביות הדיון." בנוסף הורה בית המשפט למזכירות לדאוג להסרת פסק הדין "מאתרי האינטרנט השונים"⁷⁹.

87. גם בית משפט המחוזי בחיפה פסק, כי "איסור פרסום שמות הנתבעים אינו מפר את הרציונלים בבסיס עיקרון פומביות הדיון"⁸⁰; ובהזדמנות אחרת, קבע, כי

"סבור אני כי בהימנעות פרסום שמם ופרטים מזהים של המתלוננות, וכן איסור פרסום פרטים נוספים ... באינטרס ההגנה על פרטיותן של

⁷⁸ רע"פ 5877/99 [יאנוס נ. מדינת ישראל](#) פ"ד נט (2) 97 (2004) 122.

⁷⁹ ע"א 8869/00 [פלונית נ' ד"ר יוסף שלו](#) (2008).

⁸⁰ בשי"א (חי') [6300/08 הארץ נ' פלונ](#) ע"מ 3 לפסק הדין.

המתלוננות לידי מיצוי ובכל מקרה לכלל איזון ראוי אל מול עקרון פומביות
הדיון וזכות הציבור לדעת.⁸¹

88. יצוין, כי פיתרון ראוי זה מיושם לעיתים מלפנים משורת הדין גם על ידי מאגרי המידע המשפטיים הפרטיים. כך, למשל, פרסומו של פסק הדין בעניינו של נפגע תאונת דרכים⁸², שבית המשפט המחוזי פסק לו פיצויים בראש נזק של "מכון ליווי", נעשה באתר "נבו" תוך השמטת שמו (מופיע כ"פלונני") שעה שאתר בתי המשפט מתעקש לפרסם את פסק הדין תחת שמו המלא של המערער.

89. על סמך הלכות אלה, ברי כי גם בעניינו, פרסום שמה של המערערת ופרטים מזהים אחרים שלה, מסב לה ולבני משפחתה פגיעה קשה בפרטיות ואין בו כדי לשרת את הרציונאליים העומדים ביסוד עקרון פומביות המשפט. השמטת הפרטים המזהים של המערערת ובני משפחתה, ולמצער השמטתם בפרסום במדיה הדיגיטלית הוא פתרון מאוזן וראוי בין פומביות המשפט לבין פרטיות הנשפט.

סוף דבר

90. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לצרף את המבקשת כידיד בית המשפט לדיון בערעור בסוגיית הפרסום ולאמץ את עמדתה דלעיל.

אבנר פינצ'וק, עו"ד
מ"ר 15728
ב"כ המבקשת

,היום

---

⁸¹ ב"ש (מחוזי-חי) 2628/05 ידיעות אחרונות נ' מדינת ישראל (2005) בפסקה 5.

⁸² ראה, למשל, החלטה ... המופיעה באתר בתי המשפט תחת שמו המלא של המערער ... (הלינק הושמט).